

Simon

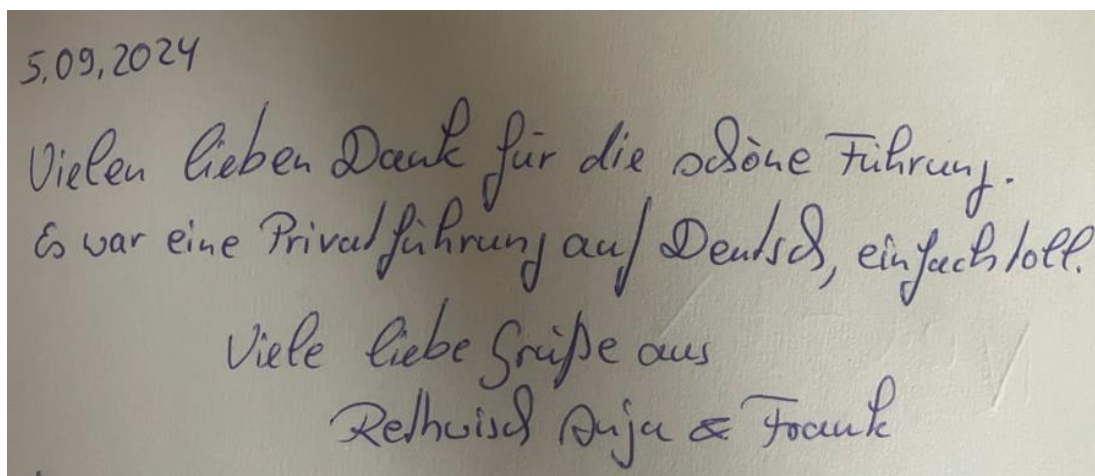
Klokkengieterijmuseum & Museum Slag bij Heiligerlee

Stichting Musea Heiligerlee
Provincialeweg 55
9677 PB Heiligerlee

T 0597 41 81 99
E info@museaheiligerlee.nl
W www.museaheiligerlee.nl

Verslag van het bestuur 2024

Het seizoen 2024 kwam wat moeilijk op gang, maar kon uiteindelijk redelijk positief worden afgesloten. Het aantal bezoeken lag iets lager dan in 2023, maar boven 2022. Dankzij ons team gastdames en – heren hebben onze gasten ook dit jaar weer hun bezoek zeer gewaardeerd, zoals mag blijken uit hun commentaar in de gastenboeken en het ontbreken van klachten.

Jammer genoeg is de financiële situatie minder rooskleurig. De stijging van onze kosten, met name de energielasten, werd niet goedgemaakt door de inkomsten. Weliswaar trok het groepsbezoek ook dit seizoen wat aan, maar grote groepen wisten de weg nog niet te vinden; daardoor bleven inkomsten uit de brasserie en de winkel relatief achter. Gelukkig kregen we van verschillende kanten steun: van de gemeente Oldambt, van de Club van 50, en uit verschillende andere bronnen, zoals de Rabo Clubactie en het project Toukomst. De gemeente besloot het substantiële bedrag dat wij sinds jaar en dag aan OZB betalen opnieuw te berekenen; dit zal onze lasten in de komende jaren omlaag brengen.

Bestuur en Organisatie

Onze oud- voorzitter en waarnemend penningmeester Anne Marie Knottnerus nam afscheid van de Stichting. Ze was jarenlang betrokken bij de musea, eerst als wethouder van de toenmalige gemeente Scheemda en later als lid van het stichtingsbestuur. Ze heeft heel veel voor ons betekend en we zullen haar inzet missen.

De samenstelling van het bestuur en de omvang van de bemensing baart zorgen, net als bij de meeste vergelijkbare organisaties. Het bestuur bestaat uit 3 leden: een absoluut minimum. Uitbreiding is dringend nodig, zeker nu er beweging komt in de ontwikkeling van ons toekomstplan

Droombeeld. In totaal hebben we 32 vrijwilligers, waarvan 17 gastmensen; de overigen houden zich bezig met bv. collectieregistratie en tuinonderhoud. Dat het desondanks ieder jaar weer lukt om gedurende 7 maanden 2 musea 6 dagen per week open te houden is iets om trots op te zijn.

Gebouwen en Terrein

Door het afwisselend te natte en te warme weer kon het voegwerk aan de gieterij pas eind september worden voltooid.

Het onderhoud van de museumtuin werd voortvarend ter hand genomen door de Heiligerlese Groengroep. Hun hulp is bijzonder welkom, daar onze bezetting te klein is om naast de musea ook de tuin bij te houden.

We moesten vaststellen dat verschillende installaties en constructies het einde van hun technische levensduur hebben bereikt, zoals lichtarmaturen en alarm- en verwarmingsinstallaties, maar ook de beide kasregisters. Het is niet altijd duidelijk wie voor herstel verantwoordelijk is, maar de gemeente is in het algemeen welwillend.

We hadden jaren lang last van steenmarters, zowel in de Slag als in de gieterij. Met het laatste was te leven, maar de rommel en de stank kon in de brasserie niet worden getolereerd. Een specialist wist ze aanvankelijk te verjagen, maar onlangs werd er weer een aangetroffen. Het lukt vrijwel niet om het pand marter- dicht te maken.

De gemeente liet bodemonderzoek doen op de plekken waar in het kader van Droombeeld gebouwd zou moeten worden. Er bleek enige aanvullende sanering nodig, dat de gemeente als pandeigenaar op zich zal nemen.

Collectiebeheer

De collectie werd uitgebreid met een aantal interessante objecten:

- een door Simon Laudy gemaakt huiskamercarillon.
- Een messing waterpas, gemerkt "van bergen heiligerlee 1863"

- een tweetal Van Bergen- klokken uit 1860, resp. 1947;

- een plakboek dat door B. Munneke werd gemaakt van zijn reis naar de VS, waar hij samen met 2 collega's van Petit & Fritsen en Eijsbouts het door Nederland geschonken carillon installeerde;

Met het oog op de wens om op termijn de museumregistratie te krijgen is besloten om het collectiebestand over te zetten naar het registratieprogramma Omeka- S. Hiermee zal het mogelijk zijn om deel te nemen aan het Netwerk Digitaal Erfgoed. Bij deze operatie worden we geadviseerd vanuit Erfgoedpartners. In afwachting daarvan werkt onze depotbaas Jan Kuiper aan het wegwerken van gaten in de database.

Presentaties

In het museum Slag bij Heiligerlee werd de tentoonstelling 'Door 't Dankbaar Nakroost Opgericht' ingericht. Deze tentoonstelling behandelt het sociaal- culturele klimaat in het begin van de 19^e eeuw, toen onder invloed van het groeiende nationalisme na 250 jaar alsnog een monument voor Graaf Adolf van Nassau werd opgericht. Het benodigde onderzoek werd gedaan door Anne Marie Knottnerus en Willianne Heikens, die ook haar masterscriptie Kunstgeschiedenis aan het onderwerp wijdde. In het tijdschrift Stad & Lande werd een artikel over het monument gepubliceerd.

Deze tentoonstelling blijft in 2025 staan, mede gezien de grootscheepse re-enactment van de slag op 23-25 mei 2025 bij de voormalige strokartonfabriek De Toekomst in Scheemda.

In de gieterij werd de tentoonstelling ‘Geen Gunstbetoon, maar Wettelijk Recht!’ over de strijd van Pieter de Boer voor de belangen van de miliciens uit 14-18 en hun families voortgezet. Voor het seizoen 2025 wordt een tentoonstelling ingericht over de folklore en bijgeloof dat van oudsher rond kerkklokken hangt.

In afwachting van Droombeeld zullen in de gieterij geen ingrijpende vernieuwingen worden gemaakt. Er staan wel een aantal detailaanpassingen op de rol. Zo werd de aan de brandweerpoot gewijde vitrine, die wat verloren in de Van Bergen- zaal stond, verplaatst naar de verdieping, tussen beide 19^e eeuwse brandspuiten, en heringericht met enkele objecten in bruikleen van de Stichting Oud Brandweermateriaal Winschoten.

We krijgen regelmatig vragen vanuit het land, bij voorbeeld van mensen die meer willen weten over klokken in hun omgeving, of die een bel hebben geërfd. Dank zij het door Klaas Haan zorgvuldig bewaarde en ontsloten bedrijfsarchief en de kennis van Simon Laudy kunnen we die vragen beantwoorden. We voldoen daarmee steeds beter aan een van de taken van musea: het vergaren en verspreiden van kennis van het cultureel erfgoed.

Educatie en Activiteiten

Met een bijdrage van het CMK Groningen – Cultuureducatie met Kwaliteit en Stilo werd het spel 1568 ontwikkeld. Dit spel werd ontwikkeld op basis van een jaren geleden door onze collega- vrijwilliger Kineke Kuper bedacht ‘ganzenbord’ spel en in samenwerking met het Roode Weeshuisfonds en externe adviseur Willy van der Schuit geproduceerd. Het spel voert kinderen (en sommige volwassenen!) op een escape- achtige manier door het verhaal van de Slag. De deelnemers zijn meer dan enthousiast.

Zoals ieder jaar werd deelgenomen aan Oktobermaand- Kindermaand. Op 19 september werd de Burendag georganiseerd.

In de weekenden van 15 en 22 juni was Lancelot van Brederode met zijn gade aanwezig in de tuin van de gieterij om de gasten kennis te laten maken met het 16^e eeuwse soldatenleven.

Het boek “De Slag en het Monument in Heiligerlee’ door Klaas Haan kreeg een herdruk.

De website werd op een aantal punten aangepast. Het huidige ontwerp gaat al weer lang mee, maar met een algemene herziening wordt gewacht tot Droombeeld in ontwikkeling gaat komen.

Omdat de voorgenomen grote slag- re-enactment moest worden uitgesteld werd op 7 en 8 september het ‘Kleintje Reenactment’ gehouden, met medewerking van Lancelot van Brederode, onze huisbeiaardier Hermie Ubbink en de Burchtspeulers uit Wedde.

Net als de meeste andere kleinere musea hebben wij het sinds de corona- beperkingen niet gemakkelijk, door de sterke kostenstijgingen en het veranderde bezoekpatroon. Dank zij onze kleine, maar supergemotiveerde groep vrijwilligers lukt het ieder jaar weer om onze gasten een geslaagd bezoek te bieden. Het feit dat Droombeeld in beweging komt is een extra aanmoediging om er wat scheppen bovenop te leggen. De Kloosterboertjes zorgden wederom voor de sfeervolle kerstverlichting op het museumplein en de saai- grijze klok voor de gieterij werd opgefleurd, bekostigd door een bijdrage van Rabo Club Support en Schildersbedrijf Bijl; nu is de rest van het museum aan de beurt!

